

Предметом вивчення є фоностилїстичні особливості іспанської народної загадки.

Мета розвідки полягає у виявленні фоностилїстичних характеристик іспанської народної загадки у світлі дискусійних проблем енігматичної семасіології.

Матеріалом дослідження слугує авторська картотека, укладена методом суцільної вибірки з іспаномовних пареміологічних джерел (4500 одиниць із семи збірників: *Adivinanzas eróticas* (А.М. Гарсія); *Adivinanzas populares españolas (estudios y antología)* (П. Серрільйо); *Colección de enigmas y adivinanzas en forma de diccionario* (Демофіло); *Adivinancero popular español, Adivinancero antológico español* (Дж. Гарфер, К. Фернандез); *Adivinanzas extremeñas* (П.Х. Родрігез); *Los mejores acertijos y adivinanzas* (Ф. Йарза).

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше здійснено системний лінгвістичний аналіз іспанських народних загадок шляхом зіставлення їх провідних фоностилїстично зумовлених семантичних властивостей; визначено і простудійовано їх фонетичні особливості.

Одним із основних евфонічних прийомів іспанської народної загадки є *звуконаслідування*. Звуконаслідування може створюватися повторенням окремих звуків у словах, тотожних звукам, загаданим об'єктом. Нерідко в загадках зустрічаються різні види і форми звуконаслідування, які слугують підказкою.

Ономатопея – імітація засобами мови різних звуків, що створює ефект звуконаслідування. Скупчення шиплячих звуків створює акустичний ефект шарудіння під час вимови [1:34]. Часто в загадках використовуються особливі діалектизми, звучання яких сприяє створенню образів об'єктів, що підлягають відгадці:

*De día, traca-traca;
de noche, bajo la cama
{Zapatos}*

*Traca traca
tras de petaca
{El ratón}*

Алітерація є однією з характерних особливостей тексту іспанської народної загадки на фонетичному рівні; додає тексту особливої звукової й інтонаційної виразності і ритмічності. У “Словнику літературознавчих термінів” алітерація розуміється як один із варіантів звукової організації мови і трактується як “художньо-виразне вживання

в прозовому або віршованому тексті тих чи інших елементів звукового складу мови: приголосних звуків, наголошених і ненаголошених складів, пауз, розчленованих видів інтонацій, однорідних синтаксичних зворотів, повторень складів та ін., що виконує певні стилістичні функції” [2:88]. А.П. Квятковський у “Поетичному словнику” обмежується коротким поясненням цього терміна як “повторення приголосних звуків” [3:18]. Звукова інструментовка властива майже всім жанрам фольклору, проте її роль у використовуваних загадкою художніх прийомах незрівнянно вища, ніж в інших жанрах.

Тексти іспанських загадок побудовані на наскрізній алітерації, яку умовно можна поділити на чотири типи (класифікація В.Н. Топорова):

1. Алітерація одного звука:

Altospadres, | bajasmadres, | hijosprietos, | blancosnietos {Pino}.

2. Алітерація кількох звуків:

Estudiante que estudiaste | en el libro de Salomon, | dime, ¿cuál es el ave | que no tiene corazón? {El avión}.

3. Алітерація звуків у різних частинах тексту загадки:

En el campo nací, | atado entre verde lazos, | y el que llora por mí, | me está partiendo a pedazos {La cebolla}.

4. Алітерація тільки в частині загадки:

Cajita, cajita | de buen parecer, | que ningún carpintero | me la puede hacer {El huevo}.

Алітерація є одним із досить поширених і найстійкіших художніх прийомів іспанської народної загадки, вона характерна як для віршованих, римованих, так і для прозових форм, за винятком загадок-запитань, у яких алітерація зазвичай відсутня. У загадках прозової форми відсутня рима, зустрічаються паралелізми, а алітерація зберігається, хоч і використовується не так активно.

Іншим стилістичним засобом, із яким зустрічаємося, досліджуючи загадку, є асонанс. Асонансом називається повторення наголошених голосних у рядку або фразі, або в її кінці у вигляді неповної рими [1:34]. Умовно асонанс можна поділити на чотири типи:

1. Асонанс одного звука:

Salí a la plaza, | compré una vela, | llegué a la casa, | y lorré con ella {La cebolla}.

2. Асонанс кількох звуків:

*Alto como una torre, | redondo como una mesa, | amargo como la hiel, |
y dulce como la miel {El capulí}.*

3. Асонанс звуків у різних частинах тексту загадки:

*En el campo nací, | atado entre verdes lazos, | y el que llora por mí, | me
está prtiendo a pedazos {La cebolla}.*

4. Асонанс не по всій загадці, а тільки в її частині:

*Botones sobre botones, | botones de filigrama; | no me la adivinas | hasta
pasado mañana {La piña}.*

Анаграма. При тому, що загадка насичена алітерацією, асонансом, звуковими повторами, які в іспанській народній загадці виконують функцію звукової підказки, до сфери дослідницького інтересу потрапляють і такі явища, що тією чи іншою мірою нагадують анаграми. “Анаграмні тексти являють собою за своєю суттю рід загадки; аналізуючи якийсь текст, на підставі ряду спочатку незрозумілих елементів потрібно відгадати зашифроване ім'я” [4:233]. Важливо при цьому звернути увагу на ту обставину, що коли у звичайних анаграмних текстах реконструювати відповідь можна лише з певною ймовірністю, то в загадках вона, хоча й прихована, але відома. З цієї точки зору загадка може бути представлена як щось протилежне відносно анаграмного тексту: відповідь дана, причому в її стандартній звуковій формі; виходячи з неї, необхідно віднайти звукове мотивування відповіді в тексті питання.

Текст загадки-анаграми являє собою звукову форму відповіді мовного “субкоду”. При перекладі іншими мовами такі тексти залишаються загадками в найзагальнішому сенсі, але перестають бути анаграмними загадками. “Анаграматичність” загадок завжди належить до їх “метамовної” частини, де важлива саме мовна форма загадуваного і відгадуваного, ця частина зазвичай іде після тих типів загадок, де мовна форма не є суттєвою [там само].

Серед іспанських загадок-анаграм особливо широко представлений той різновид, який пов'язаний із кодуванням відповіді за першими звуками або складами слів в образній частині загадки, напр.:

Ando rastreando un camino; | cuando el camino se me ha acabado, |

¿a qué ciudad he llegado? {Andorra}.

Як анаграми в загадках часто виступають власні імена, напр.:

El enamorado esté advertido, | que queda dicho mi nombre | y el color de mi vestido {Elena}.

Парономазія. Парономазія, що полягає в зближенні співзвучних слів, надає змогу посилити виразність тексту. При цьому, як підкреслює Ю.М. Лотман, чим більше семантично розрізняються одиниці, що містять звуки, які повторюються, тим більш милозвучним, музичним видається текст слухачеві [5:64]. Парономазія створює основу рими і ритму, напр.:

Tengo en todo tiempo frío, | más no frío sin calor; | quémanme al fuego en estío | y ve nadar mi señor | peces en mí sin ser río {Sartén}.

Каламбур. Каламбур – стилістичний прийом зближення різних за значенням слів, іноді схожих за звучанням, який створює комічний ефект. Наприклад:

Una cosa | que no es cosa | y lo es {Hilo}.

Отже, серед виразних засобів фонетичного рівня в іспанських народних загадках представлені: ономаіопея, алітерація, парономазія, асонанс, анаграма, каламбур, які підкреслюють риму і ритм цього тексту, вони створюють звукову форму загадки і забезпечують її мелодійність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Alonso M.* Poesía y ritmo. Sistemas principales de versificación. Elementos rítmicos / Alonso Martín // Gramática del español contemporáneo. – Madrid : Guadarrama, 1968. – P. 34. 2. *Тимофеев Л. И.* Словарь литературоведческих терминов / ред.-сост. : Л. И. Тимофеев, С. Ф. Тураев. – М. : Просвещение, 1974. – 512 с. 3. *Квятковский А. П.* Поэтический словарь / Александр Павлович Квятковский. – М. : Сов. Энцикл., 1966. – 376 с. 4. *Топоров В. Н.* Анаграмма в загадках / Владимир Николаевич Топоров // Исследования по структуре текста. – 1987. – С. 233–236. 5. *Лысков И. П.* Теория словесности в связи с данными языковедения и психологии / И. П. Лысков. – М. : Тип. под фирмой “Ломоносов”, 1914. – 418 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

6. *Cerillo P. C.* Adivinanzas populares españolas (estudios y antología) / C. Pedro Cerillo. – Cuenca & Ediciones de la Unersidad deCastilla-La Mancha, 2000. – 226 p. 7. *Demófilo.* Colección de enigmas y adivinanzas en forma de diccionario [Електронний ресурс] / Eugenio de Torres y Cía. – Sevilla, 1880. – Режим доступу до сл. : [tp://www.los-poetas.com/a/mach.htm](http://www.los-poetas.com/a/mach.htm) 8. *García A. M.* Adivinanzas eróticas / Anghel Morales García. – España : Ediciones idea, 2008. – 130 p. 9. *Gárfer J. L.* Adivinancero popular español / José Luis Gárfer, Concha Fernández. – Madrid : Taurus, 1983. – Vol. 2. – 275 p. 10. *Gárfer J. L.* Adivinancero antológico español / José Luis Gárfer, Fernández Concha. – Madrid : Ediciones del Prado, 1994. – 344 p. 11. *Rodríguez P. J.* Adivinanzas extremeñas / [Rodríguez Pastor Juan, Alonso Sánchez Eva, Ortiz Balaguer Carlos] // Saber Popular. – Badajoz : Fregenal de la Sierra, 2002. – Núm. 18. – 539 p. 12. *Yarza F. C.* Los mejores acertijos y adivinanzas / F. C. Yarza, M. J. Llorenes. – Madrid : A. L. Mateos, 1991. – 345 p.